

Könyvtárosok a Kongresszusi Központban

A Művelődési és Közoktatási Minisztérium, a Nemzeti Kulturális Alap és Budapest Főváros Önkormányzata támogatásával ötödször nyílt meg – április 24. és 26. között – a Budapesti Nemzetközi Könyvfesztivál. Magáról a fesztiválról beszámolni – kis terjedelemben – aligha lehetne. A programfüzet kisebb kötetet tesz ki, és persze csak a programokról szól, előadásokról, ankétokról, találkozókról, rendezvényekről – és nem is mindegyikről. Hol van még akkor az „igazi” fesztivál, a mérhetetlenül sok hazai és külföldi kiadó színpompás felvonulása, a könyv, időszaki kiadvány és CD-, CD-ROM-dömping, aminek alapos áttekintéséhez kevés lehet a teljes nyitvatartási idő, és amelynek értékelése szakemberek sokaságának adhat munkát. Ezúttal csak a Fesztivál könyvtári–könyvtárosi programjairól szólnánk, azokról is dióhéjban.

Hál’Istennek Teveli Judit, a mostani alkalommal is a Fesztivál menedzsere (fesztiválmenedzser – így kell mondani), annak idején olyannyira nyitott szemmel járt Frankfurtban, hogy észrevette: a könyvtárosok klubszerű rendezvények megtartására tekintik alkalomnak az ottani könyvvásárt, és úgy gondolta, idehaza is sor kerülhetne valami hasonlóra. Így történt. Az MKKE helyeslő támogatásával immáron többedszer került sor a Fesztivál keretei közt könyvtári–könyvtárosi rendezvényekre. Lassan hagyománya van ennek, és – idén is azt láthattuk – sikere, népszerűsége, igen nagy szellemi haszna. A különböző időpontokban, más és más moderátorok irányításával lebonyolított programok közt volt olyan, amely a közhasznú információs szolgáltatásokról nyújtott képet (Tamási Csilla a Pest Megyei Könyvtár, Juhász Csilla a Békés Megyei Könyvtár, Rédei Árpádné a Katona József Könyvtár tapasztalatairól számolt be), olyan, amely a szerzői jog problémáit pertraktálta, különös tekintettel az EU-ba lépés közelítésére (a Magyar Periodika Kör szervezte), de volt bemutató a könyvtári számítógépes integrált rendszerekről, a Magyar Szabadalmi Hivatal iparjogvédelmi adatbázisával is meg lehetett ismerkedni, stb.

Könyvtárosok és kiadók találkozója is volt, hogyne lett volna, amikor a Fesztivál talán legelsősorban erre tűnik alkalmasnak. A két moderátor (Nemes Erzsébet és Kocsis István) showmani buzgólkodása segítségével Vajda Erik, az MKE elnöke szólott az országos dokumentumellátási rendszerről, olyan pazar eleganciával, hogy a témában járatos könyvtárosok is kaphattak az előadásból écékat is, szempontokat is, áttekintést is. Győri Erzsébet, a KMK mb. igazgatója természetesen az Új Könyvekről szólt, persze a kiadói emberek érdekeltségére is ügyelve, ami azt is jelentette, hogy nagy vonalakban szólt az Új Könyvekről mint többszörösen artikulált rendszerről, és persze azt is, hogy elemi információkat nyújtott róla. Marótai Istvánné, a Könyvtárellátó Kht. igazgatója természetesen

saját cégét mutatta be, rávezetve a kiadói embereket, milyen érintkezési pontokat találhatnak a közhasznú társasággal. Az előadások maguk is oldottak, beszélgetésszerűek voltak, és persze nyomukban kibontakozott a vita is: a kérdezz–felelek-játék, az újabb és újabb információk iránti igénybejelentések, a naiv vagy rafinált javallatok és dicséretbe burkolt bírálatok, vagy bírálatba csomagolt panegirikusok kedves egyvelege.

A talán legsikeresebb, és a könyvtárosokat, ezúttal és kizárólag őket érintő rendezvény azonban a *Gondlatok a könyvtárban* című kerekasztal-beszélgetés volt. A rendezvény, amelyre félszáznál jóval több könyvtáros volt kíváncsi, azt a kérdést járta körül, hogy miben is áll a könyvtáros szerepe az információs társadalomban. Bár igazi kerek asztal nem volt kikészítve, a beszélgetés mégis „kerekasztal-beszélgetés” volt: a felkért, „hivatalos” résztvevők tulajdonképpen elvegyültek a „nézők” között, némelyikük talán kevesebbet is szólott, mint nem egy egyszerű „hozzászóló”, a moderátorok (Balogh Margit és Nagy Attila) ugyan ügyeltek arra, hogy mederben maradjon, a témáról szóljon a beszélgetés, de nem volt igazán sok dolguk (nem ezzel volt igazán sok dolguk): a meder maradt, a téma olyan volt, hogy mindenki óhatatlanul nála maradt, ahhoz, arról szolt.

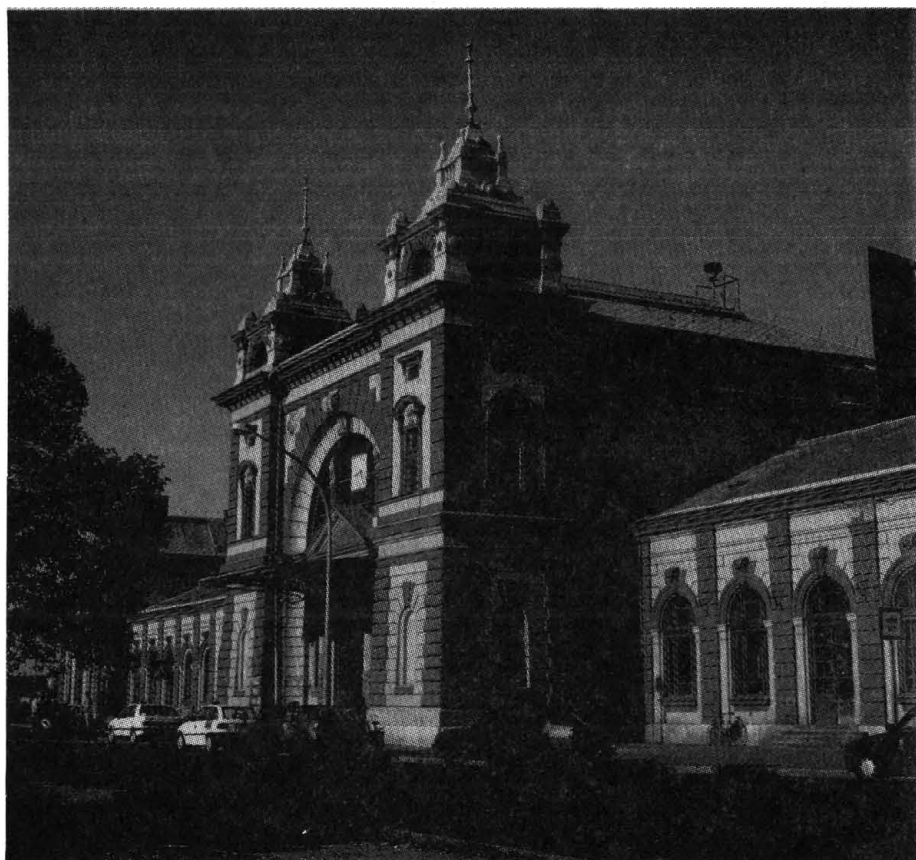
A főszereplők tulajdonképpen hárman voltak: Vajda Erik, Horváth Péter, az OMIKK főtanácsadója és Nagy Attila. Ők határozták meg az alaphangot is, és ők képviselték a három legjellegzetesebb álláspontot is. Horváth Péter már azzal is, hogy – számítógépes szakember létére – Németh Lászlóval indított. Mert hisz' ha a könyvtáros szerepéről van szó az információs társadalomban, akkor tulajdonképpen az értelmiségi szerepről van szó, ennek kapcsán pedig arról, hogy miért és mennyiben, meddig és hogyan értelmiségi a könyvtáros. Az senki számára nem volt kétséges, hogy az értelmiségi szerep, „hozzaállás” a szakmai jártasság bázisához járul pluszként, új, de döntő elemként. De ennek kapcsán meghatározandó, körüljárandó persze a szakműveltség, szaktudás mint olyan is, az értelmiségi szerep, „misszió” külön is. Vajda Erik amellet érvelt, hogy az értelmiségi mivolt a szaktudás továbbadásában, annak kommunikálásában, a szakmai munkák elvégzésének éthoszában, etikájában is meg kell, hogy mutatkozzék. Ő a szolgálat szót hangsúlyozta, a társadalomnak tett szolgálat fontosságáról beszélt, és arról, hogy ő – szemben Nagy Attilával – nem pesszimista: az információs társadalomban az információs szakmáknak (könyvtáros, pedagógus) óhatatlanul előre kell törniük. A szerep nem is új, hisz a szakkönyvtárosok már évtizedek óta gyakorolják ezt a funkciót. De hat-hét éven belül ez az igény eléri és átdolgozza az iskolai és közkönyvtárakat is. A szakma nélkülözhetetlen lesz – a társadalom számára.

Nagy Attila – akivel Vajda Erik némiképp vitatkozott – ugyanis a különböző felmérések, szociológiai és mentalitásvizsgálatok sokszor roppant elkedvetlenítő, ha nem épp tragikus adataira hivatkozott: az értékrendek sajátos átalakulásaira, a klasszikus kultúra háttérbe szorulására, az elektronika nem mindig épp adekvát használatára, valamint arra, hogy az elitkultúra nagy méreteken való terjesztése előtt milyen akadályok állnak.

Horváth Pétert is a „tömegelit” kérdésköre foglalkoztatta leginkább. Annak megteremtése, és az ahhoz vezető út állomásainak kérdésköre. Igen érdekes volt az a koncepciója, hogy – tekintettel az emberi befogadóképesség korlátozott, nagyon is korlátozott voltára – részint az információs szakmák (alias könyvtárosok)

helyzete szilárdul, hisz' az információkezelés ismeretanyagának, fogásainak, stb. elsajátítása sohasem válhat mindenki dolgává, részint a szelekció képessége válik kiemelkedő fontosságúvá.

Igen sokan és igen szép dolgokat mondtak mind az információkezelésről, mind az értelmiségi létről, mind a szak-, mind az általános (de igazi) műveltségről, többek közt Bobokné Belányi Beáta, aki annak posztmodern aspektusairól is szólva, vagy Gereben Ferenc, aki épp ellenkezőleg, egyéni kritikát gyakorolt: a posztmodern és a klasszikus képletet képviselte, de a legszebb hozzászólás talán azé az egyetemistáé (sok könyvtáros hallgatót is érdekelt a beszélgetés) volt, aki hozzá sem szólt. Egyik pergőnyelvű évfolyamtársnője után Nagy Attila őt kérdezte: a diákiú arra hivatkozott, nem igazán verbális természetű. Akik ismerték, tudták róla, hogy Hamvas Béla példájára lett könyvtár szakos, egyébként számítógépes munkálkodással igyekszik a minimális anyagi javakhoz hozzájutni. A beszélgetés nagy témáit ő a gyakorlatban oldja meg, valósítja meg, teszi paradigmaticussá. (VK)

Pályázati eredményhirdetés

A Művelődési és Közoktatási Minisztérium Kulturális Örökség Főosztálya ez év februárjában pályázatot írt ki az Országos Dokumentumellátási Rendszerben feladatot vállaló országos szakkönyvtárak, az állami egyetemek könyvtárai, a megyei könyvtárak és az Országos Széchényi Könyvtár számára.

A pályázatra 44 intézmény jelentkezett. Formai szempontból 8 könyvtár pályázata nem felelt meg.

A pályázatokat elbíráló szakmai bizottság tagjai egyben az ODR-munkabizottság tagjai: dr. Domsa Károlyné (MTA Könyvtára), Fogarassy Miklós (OSZK), dr. Lévy Botondné (KLTE Könyvtára), Pallósiné Toldi Márta (Berzsenyi Dániel Megyei Könyvtár), Rády Ferenc (OSZK), Ramháb Mária (Bács-Kiskun Megyei Könyvtár), Sonnevend Péter (JPTE Központi Könyvtára), Vajda Erik (MKE).

A szakmai bizottság bírálata alapján – a Kulturális Örökség Főosztály főosztályvezetőjének javaslatára – a kulturális helyettes államtitkár az alábbi döntést hozta:

• Állatorvostudományi Egyetem Központi Könyvtára	900 ezer Ft,
• Balassi Bálint Könyvtár	700 ezer Ft,
• Baranya Megyei Könyvtár	1 000 ezer Ft,
• Berzsenyi Dániel Megyei Könyvtár	1 400 ezer Ft,
• Budapesti Közgazdaságtudományi Egyetem Központi Könyvtára	1 000 ezer Ft,
• Deák Ferenc Megyei Könyvtár	1 100 ezer Ft,
• ELTE Egyetemi Könyvtár és Levéltár	1 800 ezer Ft,
• Eötvös Károly Megyei Könyvtár	500 ezer Ft,
• Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár	1 000 ezer Ft,
• Hajdú-Bihar Megyei Könyvtár	1 200 ezer Ft,
• Illyés Gyula Megyei Könyvtár	1 000 ezer Ft,
• Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Verseghy Ferenc Könyvtár	1 100 ezer Ft,
• JATE Egyetemi Könyvtár	1 400 ezer Ft,
• Katona József Könyvtár	1 200 ezer Ft,
• Kereskedelmi, Vendéglátóipari és Idegenforgalmi Főiskola Központi Könyvtára	500 ezer Ft,
• Kertészeti és Élelmiszeripari Egyetem Központi Könyvtára	1 200 ezer Ft,
• Kisfaludy Károly Megyei Könyvtár	1 000 ezer Ft,
• KLTE Egyetemi és Nemzeti Könyvtár	2 500 ezer Ft,
• Megyei és Városi Könyvtár (Kaposvár)	975 ezer Ft,
• Miskolci Egyetem Központi Könyvtára	1 000 ezer Ft,
• MTA Könyvtár	3 000 ezer Ft,
• Országos Idegennyelvű Könyvtár	1 500 ezer Ft,
• Országos Műszaki Információs Központ és Könyvtár	3 000 ezer Ft,
• Országos Pedagógiai Könyvtár és Múzeum	1 200 ezer Ft,
• Országos Széchényi Könyvtár Könyvtárközi Kölcsönzés Osztály	1 700 ezer Ft,
• Országos Széchényi Könyvtár Könyvek Központi Katalógusa	500 ezer Ft,
• Országos Széchényi Könyvtár Nemzetközi Csereszolgálat	500 ezer Ft,
• Pannon Agrártudományi Egyetem Központi Könyvtár és Levéltár	1 000 ezer Ft,
• Pécsi Orvostudományi Egyetem Központi Könyvtár	1 300 ezer Ft,
• Pest Megyei Könyvtár	1 000 ezer Ft,
• II. Rákóczi Ferenc Megyei Könyvtár	700 ezer Ft,
• Semmelweis Orvostudományi Egyetem Központi Könyvtára	1 000 ezer Ft,
• Soproni Egyetem Központi Könyvtára	1 000 ezer Ft,
• Vörösmarty Mihály Megyei Könyvtár	1 000 ezer Ft
- támogatásban részesül.

Budapest, 1998. május 28.

Pályázati eredményhirdetés

A Művelődési és Közoktatási Minisztérium Kulturális Örökség Főosztálya ez év februárjában az egyházi és főiskolai könyvtárak számára pályázatot írt ki dokumentumvásárlás támogatására.

A pályázatra 37 intézmény jelentkezett, 11 egyházi és 26 főiskolai könyvtár. Formai szempontból 11 intézmény pályázata nem felelt meg.

A pályázatokat elbíráló szakmai bizottság tagjai: dr. Beke Margit (Váci Egyházmegyei Könyvtár), dr. Mányoki János (Evangélikus Országos Könyvtár), Némethné Falusi Erzsébet (Gépipari és Automatizálási Műszaki Főiskola), dr. Voit Pál (Modern Üzleti Tudományok Főiskolája).

A szakmai bizottság bírálata alapján – a Kulturális Örökség Főosztály főosztályvezetőjének javaslatára – a kulturális helyettes államtitkár az alábbi döntést hozta:

- A Dunamelléki Református Egyházkerület Ráday Könyvtára 600 ezer Ft,
 - a Dunántúli Református Egyházkerület Tudományos Gyűjteményei 500 ezer Ft,
 - a Főapátsági Könyvtár 1 500 ezer Ft,
 - a Főszékesegyházi Könyvtár (Esztergom) 600 ezer Ft,
 - a Főszékesegyházi Könyvtár (Kalocsa) 700 ezer Ft,
 - a Sárospataki Református Kollégium Tudományos Gyűjteményei Nagykönyvtára 800 ezer Ft,
 - a Tiszántúli Református Egyházkerületi és Kollégiumi Nagykönyvtár 700 ezer Ft,
 - Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Tanárképző Főiskola Könyvtára 500 ezer Ft,
 - Benedek Elek Pedagógiai Főiskola Könyvtára 200 ezer Ft,
 - Budapesti Tanítóképző Főiskola Könyvtára 300 ezer Ft,
 - Comenius Tanítóképző Főiskola 250 ezer Ft,
 - Debreceni Agrártudományi Egyetem Mezőgazdasági Főiskolai Kar Könyvtára 400 ezer Ft,
 - Eötvös József Főiskola, Baja 400 ezer Ft,
 - Ferences Hittudományi Főiskola 600 ezer Ft,
 - GATE Mezőgazdasági Főiskolai Kar Könyvtár 300 ezer Ft,
 - Hajdúböszörményi Wargha István Pedagógiai Főiskola Könyvtára 300 ezer Ft,
 - Kereskedelmi és Gazdasági Főiskola 500 ezer Ft,
 - Kereskedelmi, Vendéglátóipari és Idegenforgalmi Főiskola Központi Könyvtára 700 ezer Ft,
 - Kodolányi János Főiskola Könyvtára 300 ezer Ft,
 - Külkereskedelmi Főiskola Könyvtára 400 ezer Ft,
 - Modern Üzleti Tudományok Főiskolája 300 ezer Ft,
 - Országos Rabbiképző Intézet Könyvtára 350 ezer Ft,
 - Pécsi Orvostudományi Egyetem Egészségügyi Főiskolai Kar Kaposvári Tagozat 400 ezer Ft,
 - Pénzügyi és Számviteli Főiskola Könyvtára, Budapest 200 ezer Ft,
 - Pénzügyi és Számviteli Főiskola Salgótarjáni Intézete Könyvtár 400 ezer Ft,
 - Pénzügyi és Számviteli Főiskola Zalaegerszegi Intézet Könyvtára 400 ezer Ft,
 - Szegedi Hittudományi Főiskola Könyvtára 400 ezer Ft
- támogatásban részesül.

Budapest, 1998. május 28.